

Meda Dhatu

Dr. Komal Chavda

Dept. Of Physiology

Vyutpatti (Etymology)

मेद dhatu + क्लीः pratyaya = मेद

Vyutpati (Derivation)

□ मेघति स्नेहति इति मेदः ।

श. क. दृ.

□ तत् पर्याय वपा, वसा इत्यमरः ॥

amarkoshsa

Utpatti (Formation of Mamsa Dhatu)

..... स्वोष्मणा पक्वमेव ।

स्वतेजोअम्बुगुणस्त्रिग्धोद्रिक्तं मेदोअभिजायते ॥

च.चि.

Location

तृतीया मेदोधरा (कला) मेदो हि सर्वभूतानाम् उदरस्थम्
अण्वस्थिषु च महत्सु च मज्जा भवति ।

Su.Sha. 4/12

Medovaha Srotasa

□ मेदोवहे द्वे, तयोर्मूलं कटीवृक्कौ च ।

सु. शा.9/12

□ मेदोवहानां स्रोतसां वृक्कौमूलं वपावहनं च ॥

च. वि.5/10

Karma (Function)

□ मेदः स्नेहस्वेदौ दृढत्वं पुष्टिमस्थनां च (करोति) ॥

सु.

सु.15/5

□ प्रीणनं जीवनं लेपो स्नेहः ...॥

अ. ह. सु.11/4

Pramana (Quantity)

□ द्वौ (अञ्जलि) मेदसः ।

च. शा.7/17

Swarupa (Prperties)

- ❑ यत् मांसमग्निनापक्वं तन्मेदं इति कथ्यते ।
तदतीवगुरुस्निग्धबलकार्याति बृंहणं ॥

श. क. दृ.

Composition

□ मेदः पृथ्वीजलभूयिष्ठो धातुः ।

चक्रपाणि

मेदसः स्नायु ॥

च. च.15/7

Clinical features of *Meda Kshaya*

- संधीनां स्फुटनं ग्लानिरक्षणोरायास एव च ।
लक्षणं मेदसि क्षीणे तनुत्वं चोदरस्य च ॥

च. सु.17/66

- मेदसि स्वप्नं कट्याः प्लीहनो वृद्धिः कृशाङ्गता ॥

अ. ह.

सु. 11/18

Clinical features of *Meda Vridddhi*

..... तत् वत् मेदसस्तथा श्रमम् ।

अल्पेअपि चेष्टि ते श्वासं स्फिक् स्तनो दर लम्बनं ॥

अ. ह.

सु.11/10

Mamsa Sara Purusha Clinical features

- वर्णस्वरनेत्रकेशलोमनख दन्तौष्ठमूत्रपुरीषेषुविशेषतः स्नेहो मेदः मेदःसाराणाम् । सा सारता वितैश्वर्यसुखोपभोगप्रदानान्यार्जवं सुकुमारोपचारतां चाचष्टे ॥

च. वि. 8/106

THANK YOU